

3. Тавалера О. Ринки праці під час війни: про що свідчать онлайн-оголошення про роботу. URL: <https://voxukraine.org/rynky-pratsi-pid-chas-vijny-pro-shho-svidchat-onlajn-ogoloshennya-pro-robotu> (дата звернення: 11.02.2025).

4. Руїс І. Відмінності в результатах на ринку праці між корінними жителями, біженцями та іншими мігрантами. URL: <https://academic.oup.com/joeg/article-abstract/18/4/855/5023833> (дата звернення: 11.02.2025).

Андрій Березорудський

АНАЛІЗ ЩІЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Науковий керівник: Ю. Ольвінська

Населення планети розподілено надзвичайно нерівномірно. Близько 70 % жителів Землі проживають лише на 7 % площі суходолу. У той же час близько 15 % території материків та островів залишаються незаселеними, утворюючи так звані «білі плями» на карті. Для оцінювання розподілу населення використовується показник його щільності (гущини), а також спеціальні тематичні географічні карти, що відображають цей параметр.

Щільність населення – рівень заселеності певної території; кількість постійного населення, що проживає на одиниці площі (зазвичай у розрахунку на один квадратний кілометр). Застосовуються показники щільності окремо сільського і міського населення [1].

Щільність населення території визначається за формулою:

$$M = \frac{N}{S}, \quad (1)$$

де: М – щільність населення (осіб/км²); N – кількість населення території; S – площа території.

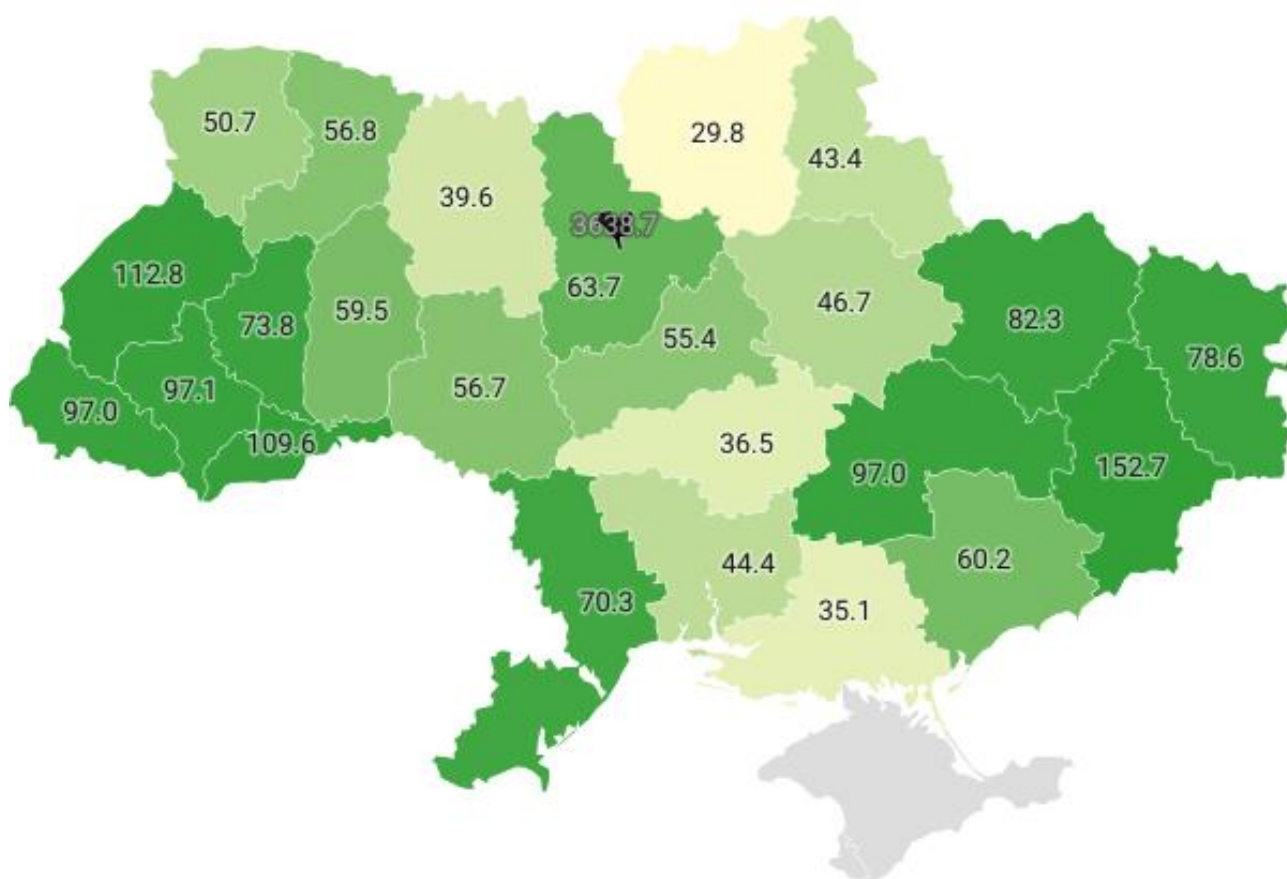
У міру зростання чисельності населення Землі поступово збільшується і середній рівень його щільності. Так, наприкінці XIX століття цей показник становив лише 12 осіб на квадратний кілометр, тоді як 1950 року він зріс до 18 осіб/км². До 1992 року щільність населення досягла 40 осіб/км², а в наш час цей показник уже сягає 48 осіб/км². Водночас він суттєво варіюється залежно від регіону. До територій із високою щільністю населення відносять ті, де вона

перевищує 200 осіб/км². Такі значення характерні для Бельгії, Нідерландів, Великої Британії, Ізраїлю, Шрі-Ланки та Республіки Корея.

В Україні на 1 січня 2022 року щільність населення в середньому складала 71,1 осіб/км², у той же час щільність міського населення складала 49,4 осіб/км², а сільського – 21,8 осіб/км².

Останні 30 років середня щільність населення в Україні демонструє скорочення через депопуляцію населення. Так, історичний максимум спостерігався 1993 року, коли показник складав 86,6 осіб/км², надалі він поступово зменшувався, а 2013 року вже становив 75,5 осіб/км². Ураховуючи демографічні тенденції в Україні, можна очікувати на подальше зниження показника.

Густота населення, осіб/кв.км

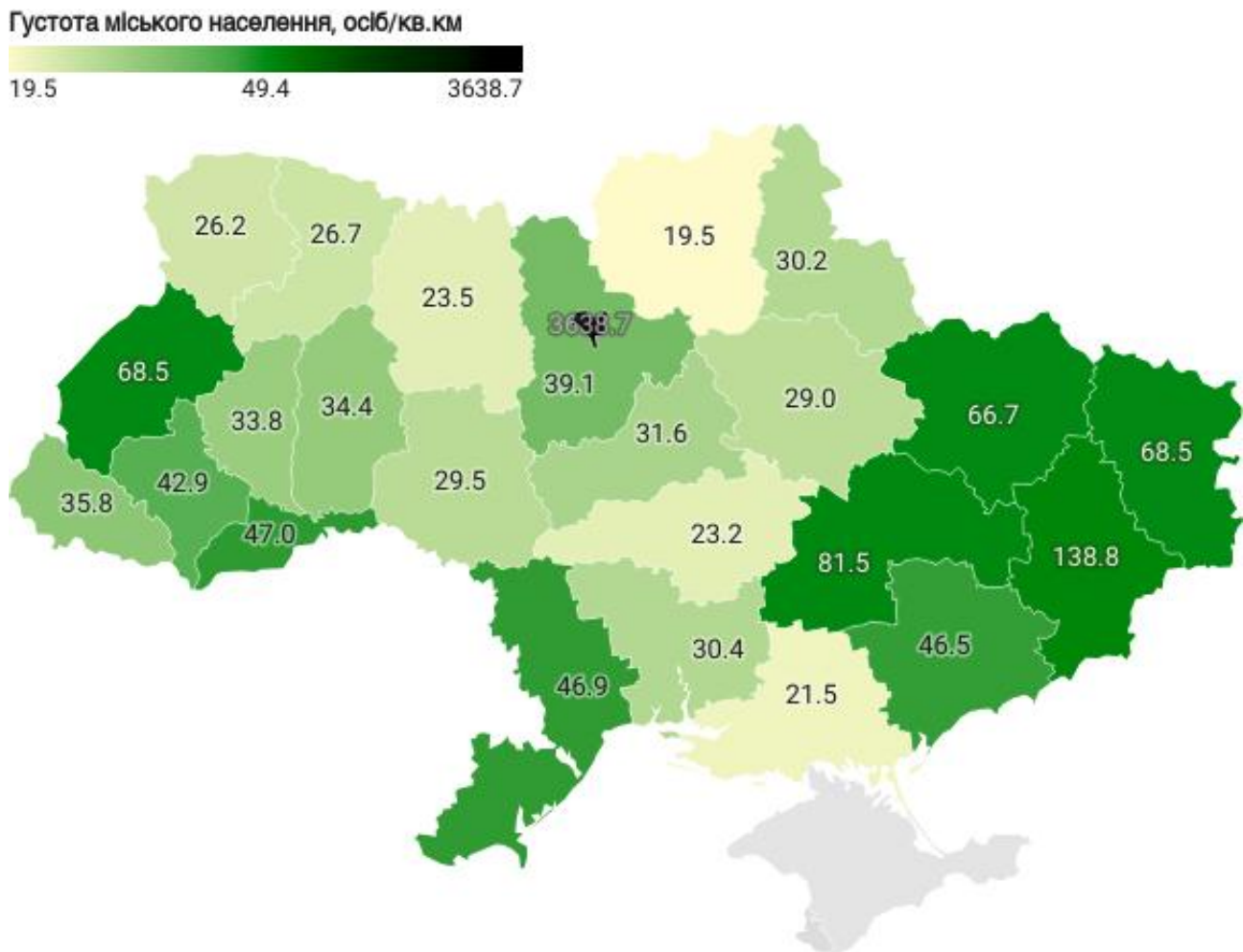

Created with Datawrapper

Рис. 1. Щільність населення регіонів України на 1 січня 2022 року

Джерело: побудовано автором за даними [2]

Розподіл населення по території України має свої певні особливості (рис. 1). Висока щільність населення спостерігається у східних та західних областях, а також у Києві. Якщо Київську область розглядати без столиці, то щільність населення тут виявиться нижче середнього значення в Україні. Якщо ж Київ та Київську область розглядати як одне ціле, то показник щільності населення складе 164,3 осіб/км², що буде найбільшим значенням серед усіх областей.

Created with Datawrapper

Рис. 2. Щільність міського населення регіонів України на 1 січня 2022 року

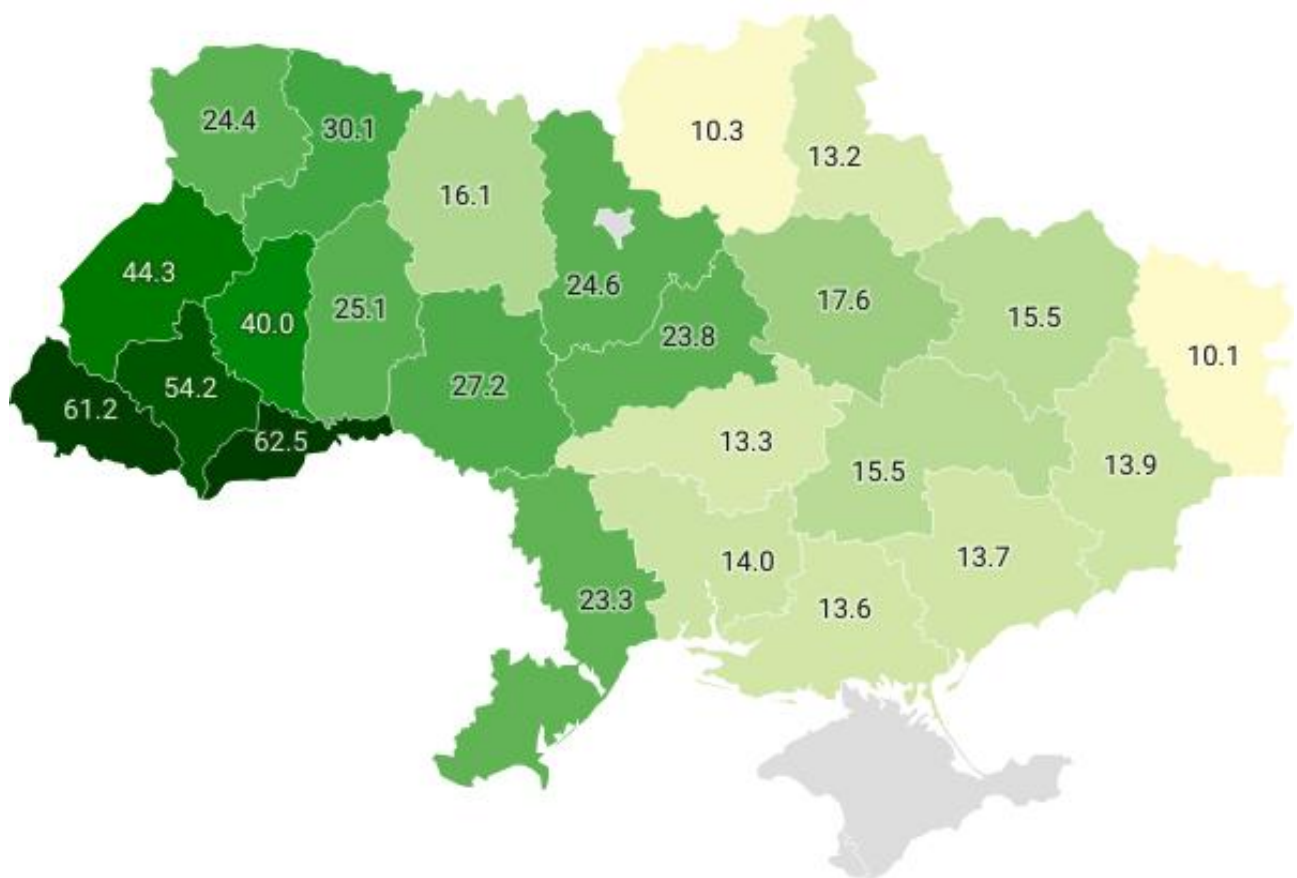
Джерело: побудовано автором за даними [2]

На рисунку 2 представлена середня щільність міського населення. Середнє значення для країни складає 49,4 осіб/км², як видно – вищі показники характерні для східних промислових областей та Києва, для яких також характерний високий рівень урбанізації. Також слід відзначити Львівську область, яка значно виділяється серед усіх областей заходу України. Вона

демонструє таку саму щільність населення, що й Луганська область, разом вони поділяють п'яте місце у країні за цим показником. При цьому рівень урбанізації у Львівській області нижче ніж у Луганській, така відносно висока щільність населення там пояснюється великою чисельністю сільського населення, яке складає майже мільйон осіб, що є найбільшим сільським населенням серед усіх регіонів.

Густота сільського населення, осіб/кв.км

10.1 21.8 62.5

Created with Datawrapper

Рис. 3. Щільність сільського населення регіонів України на 1 січня 2022 року.

Джерело: побудовано автором за даними [2]

Хоча Львівська область і має найбільше сільське населення, але за показником густоти сільського населення її випереджають сусідні Івано-Франківська, Закарпатська і Чернівецька області. Загалом на картограмі чітко видно, як рухаючись із заходу на схід зростає середня щільність сільського населення.

Дослідження щільності населення має велике економічне значення, адже воно допомагає ефективно планувати регіональний розвиток, розміщення інфраструктури, житла та транспортних вузлів. Аналіз цих показників також важливий для розуміння міграційних процесів і розвитку ринку праці, оскільки в густонаселених регіонах існує більша потреба в робочих місцях. Також рівень густоти сільського населення забезпечує потенціал аграрного сектору, потребу в трудових ресурсах і рівень продовольчої безпеки. Від щільності населення залежить також формування місцевих бюджетів, податкових надходжень та фінансування соціальних програм. Висока щільність населення робить регіони більш привабливими для інвесторів і бізнесу, оскільки вони мають більшу кількість споживачів і кваліфікованої робочої сили. Отже, аналіз просторового розподілу населення є інструментом для стратегічного економічного планування та розроблення ефективної державної політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Густота населення – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Густота_населення#cite_note-zhujiworld-1 (дата звернення: 24.02.2025).
2. Статистичний збірник Розподіл постійного населення України за статтю та віком на 1 січня 2022 року. *Державна служба статистики України*. Київ. 2022. 347 с.

Едуард Богдан

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ОСВІТНІХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ВОЄННИЙ ЧАС

Дослідження виконано за кошти бюджету Міністерства освіти і науки України на тему «Моделювання освітніх трансформацій у воєнний час для збереження інтелектуального капіталу та інноваційного потенціалу України» (№ДР 0123U100114)

Науковий керівник: Станіслав Котенко

Сучасні воєнні конфлікти суттєво впливають на всі сфери суспільного життя, зокрема й на освіту. Війна створює проблеми, що потребують глибокого аналізу для розроблення ефективних рішень, які забезпечать безперервність навчального процесу. Системний аналіз є потужним інструментом для виявлення закономірностей, оцінювання ризиків і розроблення стратегій адаптації освітньої системи до нових умов. Він допомагає не лише виявити слабкі місця сучасної освіти, а й створити нові, ефективні підходи до навчання,